

Հայաստանի առողջապահության և փորձագետ հաշվապահների պալատ

Քննական առարկա 6

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

Քննաթերթ

	Թեմա	Միավոր
Խնդիր 1	Բազմակի ընտրության հարցեր	20
Խնդիր 2	Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն - ՖՀՄՍ 10	20
Խնդիր 3	Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստում. Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն և սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն - ՀՀՄՍ 1, ՀՀՄՍ 7	20
Խնդիր 4	ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 12, ՀՀՄՍ 37	25
Խնդիր 5	ՖՀՄՍ 16	15
Ընդամենը		100

Հուլիս 2026

Խնդիր 1. Բազմակի ընտրության հարցեր

1. Պատասխան՝ Բ

2. Պատասխան՝ Ա. միայն 1-ը

Պարզաբանում: ՖՀՄՍ 10 «Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ» ստանդարտի համաձայն՝ դուստր ընկերություն առկա է այն դեպքում, երբ ներդրողը վերահսկում է ներդրում ստացող կազմակերպությանը:

- (1) «Ջեբո» ընկերություն – Դուստր ընկերություն է ✓
 - «Պեդո»-ն տիրապետում է քվեարկող բաժնետոմսերի 60%-ին:
 - Տարբերվող բիզնես գործունեությունները չեն խոչընդոտում համախմբմանը:
 - Հետևաբար, «Ջեբո»-ը դուստր ընկերություն է:
- (2) «Ուրարտու» ընկերություն – Դուստր ընկերություն չէ ✗
 - Տարեվերջին ձեռքբերումը դեռևս ավարտված չէր:
 - Վերահսկողությունը դեռ չէր փոխանցվել «Պեդո»-ին:
- (3) «Սևան» ընկերություն – Դուստր ընկերություն չէ ✗
 - «Պեդո»-ն տիրապետում է միայն 45%-ին և ի վիճակի է նշանակել 10 տնօրեններից 3-ին:
 - Սա խորհրդի մեծամասնությունը չէ և չի վկայում վերահսկողության առկայության մասին:

3. Պատասխան՝ Ա

Պարզաբանում: **Իրավիճակ 1. Հանքավայրի վերականգնում** «Սուլֆուր» ընկերությունն ունի իրավական պարտականություն՝ համաձայն կառավարության տված լիցենզիայի, վերականգնել տարածքը հանքարդյունահանումը դադարեցնելուց հետո:

ՀՀՄՍ 37-ը պահանջում է պահուստի ճանաչում, երբ.

- Առկա է ներկա պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքի արդյունք,
- Պարտականությունը մարելու համար հավանական է տնտեսական օգուտներ մարմնավորող ռեսուրսների արտահոսք, և
- Պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Բոլոր երեք պայմաններն էլ բավարարված են:

→ **Պահանջվող պահուստ՝ 100,000:**

Իրավիճակ 2. Շրջակա միջավայրի աղտոտում Չնայած իրավական պարտականություն առկա չէ, «Սուլֆուր» ընկերությունն ունի հրապարակված բնապահպանական քաղաքականություն, որով խոստանում է վերացնել շրջակա միջավայրին հասցված վնասը:

Սա ստեղծում է կառուցողական (ենթադրվող) պարտականություն, քանի որ ընկերությունը դրանով ստեղծել է հիմնավորված ակնկալիք առ այն, որ կիրականացնի նշված գործողությունները:

Աղտոտումն արդեն իսկ տեղի է ունեցել մինչև 2025թ. դեկտեմբերի 31-ը:

→ **Պահանջվող պահուստ՝ \$1,000,000:**

4. Դ

Պարզաբանում: Համաձայն ՀՀՄՍ 8-ի (Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ). Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները, որպես կանոն, կիրառվում են հետընթաց: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխությունները կիրառվում են առաջընթաց: ՀՀՄՍ 16-ը (Հիմնական միջոցներ) հստակ սահմանում է, որ մաշվածության հաշվարկման մեթոդի փոփոխությունն արտացոլում է այն մոդելի վերագնահատումը, որով ակնկալվում է սպառել ակտիվի ապագա տնտեսական օգուտները: Հետևաբար, դա համարվում է հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխություն:

5. Դ

Ներդրում 1. Սա երկարաժամկետ ռազմավարական ներդրում է, ինչը նշանակում է, որ այն առևտրային նպատակներով չի պահվում: Քանի որ տնօրենները հստակ ցանկանում են նվազեցնել հաշվետու շահույթի տատանողականությունը, նրանք կօգտվեն իրենց իրավունքից և այս ներդրումը կդասակարգեն որպես **ԻԱԱՀԱ**: Հետևաբար, արժեքի փոփոխությունները կգնան **այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք**:

Ներդրում 2. Այս ներդրումը ձեռք է բերվել բացառապես առևտրային նպատակներով՝ մոտ ապագայում վերավաճառելու համար: Սա լիովին համապատասխանում է **առևտրային նպատակներով պահվող** ակտիվի սահմանմանը: Առևտրային ակտիվների համար **ԻԱԱՀՖԱ** ընտրության կիրառումը խստիվ արգելված է: Հետևաբար, ընկերությունը ստիպված է այն դասակարգել լրելային կանոնով՝ **ԻԱՇՎ**: Փոփոխությունները պետք է արտացոլվեն **շահույթում կամ վնասում**:

6.Գ

Պարզաբանում: Համաձայն ՖՀՄՍ 16-ի (Վարձակալություն)՝ պատճենահանող սարքը սովորաբար բավարարում է **փոքրարժեք ակտիվների բացառության** պայմաններին: Երբ այս բացառությունը կիրառվում է, վարձակալության վճարները (զտված ցանկացած խրախուսումներից) ճանաչվում են որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Ահա քայլ առ քայլ հաշվարկը.

1. Հաշվարկել վարձակալության համախառն վճարները.

- Տարեկան վարձավճար՝ 250,000
- Վարձակալության ժամկետ՝ 4 տարի
- Ընդհանուր համախառն վճարներ = 4 տարի $\times$ 250,000 = 1,000,000

2. Հաշվի առնել վարձակալության խրախուսումը.

- Վարձակալության սկզբում ստացված խրախուսումները պետք է նվազեցվեն վարձակալության ընդհանուր ծախսից:
- Վարձակալության զուտ ընդհանուր ծախս = 1,000,000 – 50,000 (խրախուսում) = 950,000

3. Հաշվարկել տարեկան ծախսը.

- Զուտ ծախսը հավասարաչափ բաշխել վարձակալության 4-ամյա ժամկետի վրա:
- Տարեկան ծախս = 950,000 / 4 տարի = **237,500**

(Նշում. Ակտիվի 8-ամյա օգտակար ծառայության ժամկետը շեղող տեղեկատվություն է և չի օգտագործվում փոքրարժեք ակտիվի վարձակալության գծային ծախսը հաշվարկելիս:)

7. Պատասխան՝ Ա

Պնդում 1-ը ճիշտ է. Գնաճային միջավայրում (որտեղ գները հաճախակի բարձրանում են), պատմական արժեքի հաշվառումը ակտիվները գրանցում է դրանց սկզբնական ձեռքբերման գնով: Քանի որ շուկայական գները բարձրացել են, այդ ակտիվների ընթացիկ արժեքն այսօր ավելի բարձր է: Հետևաբար, պատմական արժեքով հաշվարկված ներգարված կապիտալը (զուտ ակտիվները) կլինի ավելի ցածր (**թերագնահատված**), քան ընթացիկ արժեքի հաշվառման մեթոդով հաշվարկվելու դեպքում:

Պնդում 2-ը ճիշտ է. Պատմական արժեքի հաշվառման դեպքում ֆինանսական արդյունքների հաշվետվության այնպիսի ծախսեր, ինչպիսիք են մաշվածությունը (հիմնված ակտիվի սկզբնական արժեքի վրա) և վաճառքի ինքնարժեքը (հիմնված ավելի հին, էժան պաշարների վրա), հաշվարկվում են ցածր պատմական արժեքներով: Սակայն հասույթը ձևավորվում է այսօրվա ավելի բարձր, գնաճային գներով: Ընթացիկ բարձր հասույթը պատմական ցածր ծախսերի հետ համադրելը հանգեցնում է արհեստականորեն բարձր (**գերագնահատված**) շահույթի ձևավորմանը:

8. Պատասխան՝ Ա

Պարզաբանում: Համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (ՀՖՎՀ) պատրաստելիս տող առ տող միավորվում են մայր և դուստր ընկերությունների ակտիվների 100%-ը, իսկ հետո հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կատարվում են մնացած իրական արժեքի ճշգրտումները:

1. Հաշվարկել իրական արժեքի ճշգրտումը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ.

«Դերիկո» ընկերության պաշարների իրական արժեքը = 400,000

«Դերիկո» ընկերության պաշարների հաշվեկշռային արժեքը = 300,000

Իրական արժեքի ճշգրտում = $400,000 - 300,000 = 100,000$

2. Հաշվարկել մնացորդային իրական արժեքի ճշգրտումը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (2025թ. դեկտեմբերի 31).

Քանի որ «Դերիկո» ընկերությունը վաճառել է այս պաշարների 70%-ը, տարելերջին 30%-ը մնում է չվաճառված ($100\% - 70\% = 30\%$):

Հետևաբար, սկզբնական իրական արժեքի ճշգրտման 30%-ը դեռևս պետք է ավելացվի պաշարների արժեքին:

Չվաճառված մասի իրական արժեքի ճշգրտումը = $100,000 \times 30\% = 30,000$ (կամ 30՝ հազարներով արտահայտված):

3. Հաշվարկել համախմբված պաշարները.

«Մամիկոն» ընկերության պաշարներ՝ 1,625,000

«Դերիկո» ընկերության պաշարներ՝ 970,000

Չվաճառված մասի իրական արժեքի ճշգրտում՝ 30,000

Ընդամենը համախմբված պաշարներ = $1,625,000 + 970,000 + 30,000 = 2,625,000$

9. Պատասխան՝ Դ

Պարզաբանում: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ չվերահսկող բաժնեմասը (ՉԲ) գտնելու համար սկսում ենք ձեռքբերման ամսաթվին ՉԲ-ի իրական արժեքից և ավելացնում ենք դուստր ընկերության՝ ձեռքբերումից հետո ստացված ճշգրտված շահույթում ՉԲ-ի մասնաբաժինը:

Քայլ 1. Ճշգրտել դուստր ընկերության տարվա շահույթը նախքան ՉԲ-ի մասնաբաժինը հաշվարկելը, «Մանդակ» ընկերության շահույթը պետք է ճշգրտվի լրացուցիչ մաշվածության և չիրացված շահույթի չափով.

Շահույթ հարկումից հետո՝ 16,000,000

Հանած՝ Շենքի լրացուցիչ մաշվածություն** ($7,500,000$ իրական արժեքի ճշգրտում / 30 տարի)՝ -250,000

Հանած՝ Պաշարների գծով չիրացված շահույթ՝ -2,750,000

(Նշում. Չիրացված շահույթը նվազեցվում է դուստր ընկերության շահույթից, քանի որ «Մանդակ» ընկերությունն է հանդիսացել վաճառողը):

Ճշգրտված շահույթ ձեռքբերումից հետո = $16,000,000 - 250,000 - 2,750,000 = 13,000,000$

Քայլ 2. Հաշվարկել ՉԲ-ի մասնաբաժինը ճշգրտված շահույթում: Քանի որ «Ռոստրեֆ» ընկերությանը պատկանում է սեփական կապիտալի 70%-ը, չվերահսկող բաժնեմասը կազմում է 30% (100% - 70%):

ՉԲ-ի մասնաբաժինը շահույթում = $13,000,000 * 30\% = 3,900,000$

Քայլ 3. Հաշվարկել ՉԲ-ի վերջնական մնացորդը

ՉԲ ձեռքբերման պահին = 5,500,000

Գումարած՝ ՉԲ-ի մասնաբաժինը ձեռքբերումից հետո ստացված շահույթում = 3,900,000

ՉԲ 2025թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ = 9,400,000

10. Պատասխան՝ Բ

Համաձայն ՖՀՄՍ 3-ի՝ երբ ձեռք բերված որոշելի գուտ ակտիվների իրական արժեքը գերազանցում է վճարված ընդհանուր հատուցումը, դա հանգեցնում է շահավետ գնումից օգուտի (ավանդաբար հայտնի որպես բացասական գուդվիլ):

Նախքան այս օգուտը ճանաչելը, ձեռքբերողը պետք է վերագնահատի՝ արդյոք ճիշտ է նույնականացրել և չափել ձեռք բերված բոլոր ակտիվներն ու ստանձնած բոլոր պարտավորությունները՝ համոզվելու համար, որ սխալներ չկան:

Թվերը հաստատվելուց հետո.

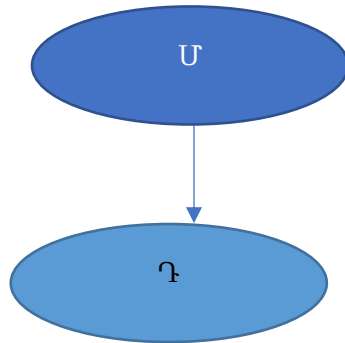
- Բացասական գուդվիլը դիտարկվում է որպես անմիջական տնտեսական օգուտ, քանի որ ընկերությունը ձեռք է բերել ակտիվներն իրենց իրական շուկայական արժեքից ավելի ցածր գնով:
- Հետևաբար, այն պետք է անմիջապես ճանաչվի որպես օգուտ Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում (ինչը նշանակում է, որ այն կրեդիտագրվում է շահույթին կամ վնասին):

Յուրաքանչյուր ճիշտ պատասխանի ընտրության համար տրվում է 2 միավոր:

Խնդիր 2.

Ք1:

80%-1 տարի

Հատուցում=1,500+1,200+2,400=5,100

Դտ Ներդրում 1,500

Կտ Պայմանական հատուցում 1,500

Ք2: Ճշտումներ

ա) Հողի իրական արժեքի ճշգրտում ձ/թ դրությամբ

Դտ Դի զուտ ակտիվներ 150

Կտ Հող 150

բ) Հողի իրական արժեքի ճշգրտում հ/ա դրությամբ

Դտ Հող 90

Կտ Դի զուտ ակտիվներ 90

գ) Այլ հիմնական միջոցների իրական արժեքի ճշգրտում ձ/թ դրությամբ

Դտ Հիմնական միջոցներ 240

Կտ Դի զուտ ակտիվներ 240

դ) Այլ հիմնական միջոցների իրական արժեքի մաշվածություն

Դտ Դի զուտ ակտիվներ 30

Կտ Հիմնական միջոցներ 30

ե) Պաշարների իրական արժեքի ճշգրտում ձ/թ դրությամբ

Դտ Պաշար 180

Կտ Դի զուտ ակտիվներ 180

զ) Միջխմբային վաճառք (Դն Մին)

Դի զուտ ակտիվներ $450 \cdot 30 / 100 = 135$

Կտ Պաշարներ 135

ե) Միջխմբային մնացորդների բացառում

Դտ Կրեդիտորական պարտքեր 60

Դտ Դրամական միջոցներ 90

Կտ Դեբիտորական պարտքեր 150

ը) Ապրանքներ ճանապարհին

Դտ Պաշար 900

Կտ Կրեդիտորական պարտքեր 900

Թ) Միջխմբային վաճառք (Մն Դին)

Դտ Մայրի չբաշխված շահույթ $900 \cdot 20 / 120 = 150$

Կտ Պաշար 150

Ժ) Միջխմբային մնացորդների բացառում

Դտ Կրեդիտորական պարտքեր 900

Կտ Դեբիտորական պարտքեր 900

ի) Հիմնական միջոցի միջխմբային վաճառք

Դտ Դ զուտ ակտիվներ 180

Կտ Հիմնական միջոցներ 180

լ) Հիմնական միջոցի միջխմբային վաճառքի գծով մաշվածության հակադարձում

Դտ Հիմնական միջոցներ 15

Կտ Դի զուտ ակտիվներ 15

խ) Միջխմբային փոխառությունների բացառում

Դտ Ստացված փոխառություն 600

Կտ Տրված փոխառություն 600

ծ) Շահաբաժինների գծով եկամտի ճանաչում

Դտ Դեբիտորական պարտքեր 1,440

Կտ Խմբի չբաշխված շահույթ 1,440

կ) Շահաբաժինների գծով մնացորդների բացառում

Դո Շահաբաժինների գծով պարտավորություն 1,440

Կո Դեբիտորական պարտքեր 1,440

Ք3: Դի զուտ ակտիվներ

	01.01.2025	31.12.2025
Կանոնադրական կապիտալ	3,000	3,000
Բաժնետոմսերի հավելագին	1,200	1,200
Չբաշխված շահույթ	1,380	5,400
Ճշտումներ՝		
Հոդի իրական արժեք	(150)	(150)
Հոդի վերաչափում	-	90
Այլ հիմնական միջոցներ	240	240
Լրացուցիչ մաշվածություն	-	(30)
Պաշարի իրական արժեք	180	-
Պաշարի չիրացված շահույթ	-	(135)
Հիմնական միջոցի չիրացված շահույթ		(180)
Լրացուցիչ մաշվածություն	-	15
	5,850	9,450
Փոփոխություն 3,600, որից		
Վերաչափումից պահուստ 90		
Չբաշխված շահույթ 3,510		

Ք4: Գուդվիլ

Հատուցում 5,100

Զուտ ակտիվներ (4,680)

Գուդվիլ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ 420

Արժեզրկում (84)

Գուդվիլ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ 336

Ք5:

Չվերահսկվող բաժնեմաս $1,170 + 720 = 1,890$

Ք6: Խմբի Կուտակված շահույթ

Մայրի չբաշխված շահույթ՝ 9,240

Ետձեռքբերումային շահույթ՝ 2,808

Արժեզրկում՝ (84)

Չիրացված շահույթ (150)

Շահաբաժիններ 1,440

Խմբի Կուտակված շահույթ 13,254

Ք7: Վերաչափումից պահուստ

$$2,700+72=2,772$$

	Մ	Դ	ՃՇՏՈՒՄ	ԽՈՒՄԲ	Միավոր
Հիմնական միջոցներ	16,914	6,000	+15+240-30-150+90-180	22,899	2.5
Գույքի				336	1.5
Ներդրումային գույք	840			840	0.5
Փոխառություններ	2,466	900	-600	2,766	1
Պաշարներ	4,500	2,550	-135+900-150	7,665	1.5
Դեբիտորական պարտքեր	10,500	3,300	-150-900+1,440-1,440	12,750	1.5
Դրամական միջոցներ և դրամական միջոցներ	1,194	750	90	2,034	1
				49,290	
Կանոնադրական կապիտալ				18,000	0.5
Բաժնետոմսերի հավելագին				2,574	0.5
Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ				2,772	1
Զբաղիված շահույթ				13,254	2
Զվերահսկվող բաժնեմաս				1,890	1
Ստացված փոխառություններ	450	750	-600	600	1
Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	894	150		1,044	0.5
Պահուստ	720		1,500	2,220	1
Շահաբաժինների գծով պարտավորություն	3,600	1,800	-1,440	3,960	1
Ստացված փոխառություններ	636	450		1,086	0.5
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,200	750	-60+600-600	1,890	1.5
				49,290	20

Խնդիր 3.

Ծանոթագրություն 1 – Պաշարներ

Պաշարների սկզբնական մնացորդը սխալ է (պահանջվում է նախորդ ժամանակաշրջանի ճշգրտում) : Անհրաժեշտ է նվազեցնել վաճառքի ինքնարժեքը 350 հազար դրամով

Նախորդ տարվա վերջնական պաշարները գերազնահատված էին, հետևաբար գերազնահատված էր նաև նախորդ տարվա շահույթը :

- Դո Զբաղխված շահույթ 350 [ՍԿՓՀ – Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն]
- Կո Վաճառքի ինքնարժեք 350 [ՖԱՀ – Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն]

Ծանոթագրություն 2 – Պահուստ

- Ճանաչված պահուստ = 2,300
- Մարված (վճարված) պահուստ = 3,000
- Ճանաչել լրացուցիչ ծախս = $3,000 - 2,300 = 700$ [ՇՎ – վարչական ծախսեր]

Ծանոթագրություն 3 – Հարկեր

Ընթացիկ հարկ:

Հազար դրամ	
Ընթացիկ հարկի փոխհատուցում	600
Նախորդ տարվա հարկի թերազնահատված մաս	(70)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս (տես ստորև)	(250)
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում [ՇՎ]	280

Հետաձգված հարկ:

Հազար դրամ	
Հետաձգված հարկի պարտավորության ս/մ	3,850
Հետաձգված հարկի փոխհատուցում	+250
Հետաձգված հարկի պարտավորության վ/մ	4,100

Ծանոթագրություն 4 – Բաժնետոմսերի արտոնյալ թողարկում

- Թողարկված ենթակա բաժնետոմսեր = $30,000 \text{ բաժնետոմս} \times 1/4 = 7,500 \text{ բաժնետոմս}$
- Ներգրավված դրամական միջոցներ = $7,500 \text{ բաժնետոմս} \times 3.50 = 26,250$ [ԴՄՀ – Դրամական միջոցների մասին հաշվետվություն]
- Ավելացնել կանոնադրական կապիտալը ($7,500 \times 1$)՝ 7,500 [ՍԿՓՀ]
- Ավելացնել էմիսիոն եկամուտը ($7,500 \times 2.50$)՝ 18,750 [ՍԿՓՀ]

Ծանոթագրություն 5 – Ներդրումային գույք

- Հանել սխալ հաշվարկված մաշվածության ծախսը = 500 [ՇՎ – վարչական ծախսեր]
- Իրական արժեքը նախքան ճշգրտումը = 10,000
- Իրական արժեքը ճշգրտումից հետո = 11,000
- Օգուտ (արժեքի աճից) = 1,000 [ՇՎ– ներդրումային եկամուտ]

Ծանոթագրություն 6 – Ոչ նյութական ակտիվներ

- Խթանման ծախսերը պետք է ճանաչվեն որպես ծախս = 650 [ՇՎ]
- Ձեռք բերված ապրանքանիշ = 1,000 [ԴՄՀ]
- Ամորտիզացիա = $1,000 / 5 \times 3/12 = 50$ [ՇՎ – վարչական ծախսեր]

Ծանոթագրություն 7 – Շահաբաժին

- Բաժնետոմսերի ընդհանուր քանակ = 30,000 սկզբնական + 7,500 տեղաբաշխված = 37,500 բաժնետոմս
- Վճարված շահաբաժին = $37,500 \text{ բաժնետոմս} \times 0.04 = 1,500$ [ԴՄՀ և ՍԿՓՀ]
- Հանել սխալ ճանաչված ծախսը = 1,500 [ՇՎ – վարչական ծախսեր]

«Մուրացան» ընկերության ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2025թ.

դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար դրամ		Միավորներ
Հասույթ	12,150	0.5
Վաճառքի ինքնարժեք (5,800– 350 սկզբնական պաշարներ)	(5,450)	1
Վարչական ծախսեր (5,450 + 700 պահուստ – 500 մաշվածություն + 650 խթանում + 50 ամորտիզացիա – 1,500 շահաբաժին)	(4,850)	5

Հազար դրամ		Միավորներ
Իրացման ծախսեր	(3,650)	0.5
Ներդրումային եկամուտ (250 + 1,000 ներդրումային գույքի վերաչափում)	1,250	1.5
Ֆինանսական ծախսեր	(700)	1
Շահութահարկի գծով ծախս (ծանոթագրություն 3)	280	2
Տարվա վնաս	(970)	0.5

«Մուրացան» ընկերության սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին
հաշվետվություն 2025թ.

դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար դրամ	ԿԿ	ԷԵ	ՉՇ	Միավորներ
Սկզբնական մնացորդ	30,000	0	21,600	1
Նախորդ տարվա ճշգրտում՝ պաշարներ			(350)	1
Բաժնետոմսերի արտոնյալ թողարկում	7,500	18,750		1
Վճարված շահաբաժին			(1,500)	1
Տարվա վնաս			(970)	1
Վերջնական մնացորդ	37,500	18,750	18,780	

(Հապավումների պարզաբանում աղյուսակի սյունակների համար. ԿԿ = Կանոնադրական Կապիտալ, ԷԵ = Էմիսիոն Եկամուտ, ՉՇ = Չբաշխված Շահույթ)

Քաղվածքներ Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունից 2025թ.
դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար դրամ		Միավորներ
Ներդրումային գործունեություն		
Ներդրումային գույքի ձեռքբերում	(10,000)	0.5
Ապրանքանիշի ձեռքբերում	(1,000)	0.5
Ֆինանսավորման գործունեություն		
Բաժնետոմսերի թողարկումից մուտքեր	26,250	1
Վճարված շահաբաժիններ	(1,500)	1

Խնդիր 4.

ա) Բաղադրյալ ֆինանսական գործիքներ

Գնահատվող տարր	Միավոր
Ֆինանսական պարտավորության բաղադրիչի սկզբնական չափում	2
Սեփական կապիտալի բաղադրիչի սկզբնական չափում	1
Հետագա չափում (տոկոսային ծախս և պարտավորության հաշվեկշռային արժեք)	3
Ընդամենը	6

Բաղադրյալ ֆինանսական գործիքներ

Թողարկված պարտատոմսեր – 8,000,000 հազ. դրամ
Տարեկան վճարման ենթակա տոկոս – 800,000 հազ. դրամ (8,000,000 × 10%)

Զեղչման դրույք – 12%

Սկզբնական ճանաչման պահին

- Ֆինանսական պարտավորության բաղադրիչ՝ $(8,000,000 \times 0.712 + 800,000 \times 2,402)$ 7,617,600 հազ. դրամ
- Մեփական կապիտալի բաղադրիչ՝ 382,400 հազ. դրամ

2026 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ

- Տոկոսային ծախս՝ 914,112 հազ. դրամ $(7,617,600 \times 12\%)$
- *Ֆինանսական պարտավորության բաղադրիչ՝ 8,531,712 հազ. դրամ $(7,617,600 + 914,112)$
- Մեփական կապիտալի բաղադրիչ՝ 382,400 հազ. դրամ

(6 միավոր)

բ) Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Յուրաքանչյուր ֆինանսական ակտիվի դասակարգման և դրա հիմնավորման ճիշտ ներկայացումը՝ **1 միավոր**:

#	Ֆինանսական ակտիվ	Դասակարգում
1	Պետական պարտատոմս, պահվում է մայր գումարի և տոկոսագումարի հավաքման, ինչպես նաև վաճառքի նպատակով	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում
2	Փոխառություն՝ փոխառուի տարեկան շահույթի 4% վճարումներով	Իրական արժեքով՝ շահույթում կամ վնասում
3	Փոխառություն՝ ֆիքսված տոկոսային վճարումներով	Ամորտիզացված արժեքով
4	Այլ կազմակերպության բաժնային գործիք, որի վերաբերյալ ընտրություն չի կատարվել	Իրական արժեքով՝ շահույթում կամ վնասում
5	Պարտատոմս՝ ձեռք բերված վաճառքի նպատակով	Իրական արժեքով՝ շահույթում կամ վնասում

1. Պարտատոմսը բավարարում է միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումների չափանիշը, բայց բիզնես մոդելը «հավաքել և վաճառել» է, հետևաբար՝ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:
2. Վճարումները կախված են փոխառուի շահույթից, այսինքն՝ չեն ներկայացնում միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումներ, հետևաբար՝ իրական արժեքով՝ շահույթում կամ վնասում:
3. Փոխառությունը պահվում է պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու նպատակով և ունի միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումներ, հետևաբար՝ ամորտիզացված արժեքով:
4. Բաժնային գործիքները, եթե հատուկ ընտրություն չի կատարվել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու վերաբերյալ, դասակարգվում են իրական արժեքով՝ շահույթում կամ վնասում:
5. Քանի որ ձեռք է բերվել վաճառքի նպատակով, դասակարգվում է իրական արժեքով՝ շահույթում կամ վնասում:

(5 միավոր)

զ) Հետաձգված հարկեր

Հարցի գնահատման աղյուսակ

Գնահատվող տարր	Միավոր
Հետաձգված հարկի հաշվարկ՝ հիմնական միջոցների գծով	2
Հետաձգված հարկի հաշվարկ՝ ոչ նյութական ակտիվի գծով	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և շահույթի կամ վնասի ու այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճիշտ ներկայացում	4
Ընդամենը	7

Հետաձգված հարկ՝ հիմնական միջոցների գծով

Ցուցանիշ	31.12.2023	31.12.2024
Հաշվեկշռային արժեք	410,000	560,000
Հարկային բազա	(330,000)	(370,000)
Հարկվող ժամանակավոր տարբերություն	80,000	190,000
Հետաձգված հարկային պարտավորություն՝ 20%	16,000	38,000

Հետաձգված հարկային պարտավորության աճ՝
 $38,000 - 16,000 = 22,000$ հազ. դրամ

Վերագնահատման գծով՝
 $200,000 \times 20\% = 40,000$ հազ. դրամ՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Մնացորդային ազդեցություն շահույթում կամ վնասում՝
 $22,000 - 40,000 = 18,000$ հազ. դրամ եկամուտ

Հետաձգված հարկ՝ ոչ նյութական ակտիվի գծով

Ցուցանիշ	Գումար
Հաշվեկշռային արժեք	60,000
Հարկային բազա	-
Հարկվող ժամանակավոր տարբերություն	60,000
Հետաձգված հարկային պարտավորություն՝ 20%	12,000

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հոդված	Գումար
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	85,000

Հողված**Գումար**

Հետաձգված հարկային պարտավորություն 50,000

$38,000 + 12,000 = 50,000$ հազ. դրամ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հողված**Գումար**

Հետաձգված հարկի գծով փոխհատուցում՝ հիմնական միջոցների գծով (18,000)

Հետաձգված հարկի գծով ծախս՝ ոչ նյութական ակտիվի գծով 12,000

Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող հետաձգված հարկի գծով փոխհատուցում (6,000)

Ընթացիկ հարկի գծով ծախս 85,000

Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող ընդհանուր հարկի գծով ծախս 79,000

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող հետաձգված հարկի գծով ծախս՝
40,000 հազ. դրամ:

(7 միավոր)

դ) Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ

Գնահատման աղյուսակ

Գնահատվող տարր**Միավոր**

Վերականգնակերպման և վերապատրաստման գնահատում 2

Երաշխիքային պարտավորության ճանաչման գնահատում 0.5

Ապամոնտաժման պարտավորության գնահատում 1.5

Երաշխիքային պահուստի հաշվարկ 3

Ընդամենը 7

1. Պահուստների ճանաչման գնահատում

Դեպք	Պահուստ ճանաչվում է	Հիմնավորում
Վերականգնվելու և Աշխատակիցների վերապատրաստում	Ոչ	ՀՀՄՍ 37-ի համաձայն վերականգնվելու և վերականգնվելու միայն այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն ունի կառուցողական պարտավորություն, այսինքն՝ հաստատել է մանրամասն վերականգնվելու ծրագիր և այն հաղորդակցել է այն անձանց, որոնց վրա այն ազդում է՝ ստեղծելով հիմնավորված ակնկալիք, որ վերականգնվելու կիրականացվի: Տրված իրավիճակում նշված է միայն, որ ընկերությունը. 1. որոշել է վերականգնվել, 2. ներգրավել է խորհրդատու՝ իրագործելիության ուսումնասիրության համար: Մա դեռևս չի ստեղծում կառուցողական պարտավորություն, հետևաբար 25,000 հազ. դրամի պահուստը չպետք է ճանաչվեր: Վերապատրաստման ծախսերը վերաբերում են կազմակերպության ապագա գործունեությանը և չեն բխում անցյալ դեպքից առաջացած ներկա պարտավորությունից:
		Ուստի 2025թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 12,000 հազ. դրամի պահուստ չի ճանաչվում: Վաճառքի պահին առաջանում է ներկա պարտականություն՝ տրամադրված երաշխիքի հիման վրա: Գործարանի կառուցման պահին արդեն ճանաչվել է պահուստ, քանի որ.
Ապամոնտաժման պարտավորություն	Այո	• առկա է ներկա իրավական պարտավորություն, • տնտեսական օգուտների արտահոսքը հավանական է, • գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

2025թ. ընթացքում նոր պահուստ չի ճանաչվում:

Դեպք	Պահուստ ճանաչվո՞ւմ է	Հիմնավորում
------	----------------------------	-------------

Պահուստը միայն ավելացվում է ժամանակի անցնելու հետևանքով առաջացող ֆինանսավորման ծախսով (զեղչի վերադարձմամբ):

(4 միավոր)

2. Երաշխիքային պարտավորության գծով պահուստ

Ցուցանիշ	Հաշվարկ	Գումար
Վաճառված միավորներ		625,000
Սպասվող վերադարձներ	$625,000 \times 12\%$	75,000
Վերանորոգվող միավորներ	$75,000 \times 5\%$	3,750
Վերանորոգման ծախս	$3,750 \times 5$ հազ. դրամ	18,750 հազ. դրամ
Փոխհատուցվող միավորներ	$75,000 \times 95\%$	71,250
Վերադարձվող գումար	$71,250 \times 25$ հազ. դրամ	1,781,250 հազ. դրամ
Ընդամենը պահուստ՝ 2025 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	$18,750 + 1,781,250$	1,800,000 հազ. դրամ

(3 միավոր)

Խնդիր 5.

Խնդրի գնահատման աղյուսակ

Գնահատվող տարր	Միավոր
1. Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի սկզբնական չափում	
Սկզբնական արժեքի բաղադրիչների ներկայացում	2
2. Կարճաժամկետ վարձակալության ճանաչման ազատում	
Ազատման կիրառելիության հիմնավորում և ճիշտ եզրակացություն	2
3. Ճանաչման ազատումներ	
Կարճաժամկետ և փոքրարժեք ակտիվների ազատումներ, ծախսի ճանաչում	2
4. Վաճառք և հետադարձ վարձակալություն	
Ընդհանուր և ճանաչվող շահույթի հաշվարկ	3

Գնահատվող տարր	Միավոր
5. Վարձակալության հաշվարկներ	
ա) Սկզբնական ճանաչում	2
բ) 2026 թվականի տոկոսային ծախս	2
գ) 31.12.2027 թ. պարտավորության հաշվարկ	2
5-րդ պահանջ՝ ընդամենը	6
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	15

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

1. Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի սկզբնական չափում

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է՝

- վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափման գումարը,
- մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարները՝ հանած ստացված վարձակալության խրախուսումները,
- սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները,
- ապամոնտաժման, քանդման, տեղանքի կամ ակտիվի վերականգնման գնահատված ծախսումները, որոնց համար վարձակալը պարտականություն է ստանձնել:

(2 միավոր)

2. Պայմանագիր 2 -ի նկատմամբ կարճաժամկետ վարձակալության ճանաչման ազատման կիրառելիությունը և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի սկզբնական ճանաչման գումարը:

Վարձակալության ժամկետ = 9 ամիս: ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն՝ կարճաժամկետ վարձակալությունների համար վարձակալը կարող է կիրառել ճանաչման ազատումը: Կարճաժամկետ վարձակալության ճանաչման ազատումն ընտրելու դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի սկզբնական ճանաչման գումարը զրո է:

(2 միավոր)

3. Վարձակալը կարող է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն, եթե՝

- վարձակալությունը կարճաժամկետ է (12 ամիս կամ պակաս),
- վարձակալության առարկան փոքրարժեք ակտիվ է:

Եթե վարձակալն ընտրում է չկիրառել ճանաչման պահանջները կարճաժամկետ վարձակալությունների կամ այն վարձակալությունների նկատմամբ, որոնց դեպքում հիմքում ընկած ակտիվը փոքրարժեք է, ապա վարձակալը այդ վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարները վարձակալության ժամկետի ընթացքում պետք է ճանաչի որպես ծախս (ծախսում) կամ գծային հիմունքով կամ այլ պարբերական հիմունքով: Վարձակալը պետք է

կիրառի մեկ այլ պարբերական հիմունք, եթե այդ հիմունքն ավելի լավ է ներկայացնում վարձակալի օգուտների ստացման սխեման:

(2 միավոր)

4. Վաճառքի և հետադարձ վարձակալության արդյունքում ճանաչվող շահույթ

Ցուցանիշ	Գումար (հազ դրամ)
Վաճառքի գին	444,000
Հաշվեկշռային արժեք	(300,000)
Ընդհանուր շահույթ	144,000

Ճանաչվող շահույթի հաշվարկ

Ցուցանիշ	Հաշվարկ	Արդյունք
Պահպանված իրավունքին վերաբերող չճանաչվող շահույթ	$144000 * (420,000 / 444,000)$	136,216
Ճանաչվող շահույթ	$144,000 - 136,216$	7,784

Պատասխան

Ցուցանիշ	Գումար (հազ. դրամ)
2025 թվականին ճանաչվող շահույթ	7,784

(3 միավոր)

5. ա) Վարձակալության գծով պարտավորության և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի սկզբնական ճանաչումը

Ցուցանիշ	Գումար (հազ. դրամ)
Ապագա վարձակալական վճարների ներկա արժեք (վարձակալության գծով պարտավորություն)	240,000
Գումարած՝ կանխավճար	24,000
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի սկզբնական արժեք	264,000

(2 միավոր)

բ) 2026 թվականի տոկոսային ծախս

Ցուցանիշ	Գումար (հազ.դրամ)
Սկզբնական պարտավորություն (01.01.2025)	240,000

Ցուցանիշ	Գումար (հազ.դրամ)
Տոկոսային ծախս (11.65%)	27,960
Տարեկան վճարում	(66,000)
Պարտավորություն 31.12.2025	201,960
Տոկոսային ծախս 2026թ. $(201,960 \times 11.65\%)$	23,528

(2 միավոր)

զ) Վարձակալության գծով պարտավորությունը 31.12.2027-ի դրությամբ

Տարեթիվ	Սկզբնական մնացորդ	Տոկոս (11.65%)	Վճարում	Վերջնական մնացորդ
2025	240,000	27,960	(66,000)	201,960
2026	201,960	23,528	(66,000)	159,488
2027	159,488	18,580	(66,000)	112,068

31.12.2027 թ. դրությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունը
կազմում է 112,068 հազ. դրամ:

(2 միավոր)